

Abonamentele: pe un an 10 lei;
pentru străinătate 12 lei; pen-
tru Transilvania 5 flor.
Încep de la numărul
I-ii al fiecărui an
și se plătesc
înainte.

A se adresa tot ce privește Re-
dacția și Administrația Directo-
rului-fondator și propri-
etar al *Gazetei Să-
tênului*, C. C.
Dat culescu,
R.-Sarat.

GAZETA SATÊNULUI

Foia cunoscințelor trebuincioase Agricultorului și Poporului.

ESE LA 5 SI 20 A FIE-CAREI LUNI

UNSPRE DECE ȚILE ÎNTRE NATURĂ ȘI OM.

Ziuă era noroasă. Picături mari de ploae, cădeau udând, pământul împrăfoșat, în largi pete negre. Apoi picăturile deveniră mai dese din ce în ce, și privind în aer se părea că se ved milioane de bobe albe cristaline ce curgeau străbătînd spațiul înfocat de arșița soarelui. Cerul era acoperit c'o mantie de nori, aci negri, dincolo mai cenușii, iar printre ei câte unul mai gros albicios.

Toți prevesteau furtuna ce sosea. De o dată plôia deveni rară, uă liniște se întinse adormind un moment elementele înturiate.

Dar calmul nu putu domni, căci vijelia sosi.

Uă furtună îngrozitoare, sbuciuma arborii, rupea plantele, acoperea natura cu care se lupta.

Uă négră vijelie urla și 'n sînul meu! La ceasornicul cel mare unspredece băteau, și trebuia să plec, căci trenul m'aștepta, sau dacă nu veneam ce'i pasă!

Mașina aruncă din fundul măruntaelor sale un strigăt înfiorător; un fluerat, ce 'ți pare că e un rîs batjocoritor; îi răspunde, și plécă ducând cu sine pe toți acei ce nevoia i'a împins a o urma.

S'o las să plec! Inima mea îi striga: *du-te, mai lasă-mă o țî.*

Dar recea mea gândire mereu încet șoptea: *Plecând c'o țî înainte îi vei revedea cu una mai curînd.*

Și plecând capul sub jugul rațiunei plecaiu lăsînd în urma mea ini-mă'mi plină de toți ai mei pe care'i părăsém.

Mama, soția, fica, pleca lăsînd pe toți, căci boala nemilôsă de ei o despărtea.

Trei luni de țile, aprópe, ea n'avea să'i mai vadă!

Trei luni! Știți căți secolii negri se strecoar în aceste lungi țile, ore, minute, secunde de grijă și de dor? Să v'o spun eu, acésta e lucru ne-firesc.

Omul simte pentru sine, și numai prin sine; îndată ce nu poate simți prin sine, cum vreți să simtă de alții?

Fie-care cu dosa sa de sentiment; și credința mea cea tare, este că cei mai fericiți vor fi tot d'auna cei mai puțin simțitori.

Trei fragede strigări se ridicau de'o dată: *Să vii, mamă, sănătósă!*

Le răspunseiu, dar glasumi de sgomotul furtuni și duruiala trăsurrei, se perdu în aer.

Atunci o nerăbdare mă coprinse și mă domină. Aceea d'a pleca mai curînd, d'a ajunge mai curînd la locul destinat pentru a 'mi petrece vara îngrijindu-mă, și de'a mă reîntórce, deșteptându-mă, ca după un lung vis, iar la locul ce părăsém.

La gară totul merge mașinalmente, și numai vederea acelor ómeni cari te încarcă cu un aer de nepăsare ce te înghiață, îți face și mai rău.

Să ne vedem cu bine! mai resuna o dată plecând din peptul tuturilor ai mei

ce mă însoțesc până aci, și aci a doua oră răspunsul meu fu înghițit de urletul aburului resufflând.

De atunci și până în momentul ce trecui frontiera țerei mele, mi se părea încă că la un moment dat, tot așa putea să mă reintorc la locul meu, la casa, la toți ai mei; dar îndată ce la vamă la Itzcani sau Sucéva, vedui tețe străine venind să'mi vrăfuiască prin lucrurile mele, cerându'mi pașaport, și câte alte mofturi, mi se păru că o barieră, pe care n'aveam voie s'o trec înainte de terminarea exilului meu, (cura) se stabilea între mine și pământul din care eșisem.

Singură!

Ei bine! eu găsesc că în astfel de caz, singurătatea e mai dulce de cât cunoștințele ce ar putea avea cineva, căci ea e mai cu milă, simțeste ca și tine; te lasă cu gândirea-ți, fără a se împune prin vorbe fără șir, la care adesea răspunzi fără a ști la ce și ce.

De ce ore, totul îmi părea schimbat în jurul meu?

Drumul spre Viena l'am parcurs de mai multe ori, în cât nu'mi era atît de necunoscut. Cu toate astea simțem bine că totul era străin pe lângă mine.

Altă dată același drum prin Itzcani, Cernăuți, Stanislau, Lemberg, Cracovia, Oderberg, Prerau, Viena, îmi făcuse o impresie plăcută; găsisem ceva nou de vădut. Astă dată, câmpiile frumoase dispăreau pe dinaintea ochilor mei ca acoperite de un voal printre care o linie îngustă, uă mică cărare creată de imaginația mea îmi ducea vederea gândului meu dincolo de orizont, lângă toți ai mei.

Ast-fel după două zile și 2 nopți de drum, ajunsei în Viena fără ea în tot drumu să fi putut a mă distra ceva din gândirea mea adîncă.

E de prisos a căuta să descriu această frumoasă și pacinică capitală, căci alții au făcut-o înaintea mea, și mult mai bine ca mine; și apoi pentru a repeta același lucru, și a ține pe cetitor sub emoțiunea nerăbdărei de a afla ceva nou, pe când n'ar gă-

si de cât aceea ce au putut ceti în alte jurnale, ca notițe date de un alt român, ar fi prea mare egoism din partea mea.

Un fapt însă.

În ziua ce petrecui în Viena pentru a mă odihni, fiind „La fête Dieu,” —sărbătoare la care catolicii țin cu deosebite, —profitaiu pentru a o vedea serbându-se în frumoasa și vechea catedrală a S-tului Ștefan.

Serviciul divin, mai impozant ca ori cînd; biserica tîtă decorată și acoperită de sus până jos cu flori și verdeață; nenumăratele forme albe ce păreau ca niște visiuni imaginare, fețele îmbrăcate în alb cu coroni pe cap, și cu brațele pline de flori; procesiunea copiilor de pe la diferite scoli; armata; musica; lumea care umplea biserica, și opt strade în jurul bisericii, care strade erau până la etajele cele mai înalte decorate tot cu verdeață, iar în locurile virane, estrade, de o înălțime înspăimîntătoare, se ridicau, toate îmbrăcate cu stofă roșie și verdeață, iar pe ele, de sus până în stradele tapisate cu covorul verde a crăngilor așternute, furnica un furnicar imens de oameni.

Scîndurile trosneau sub greutate, și lumea tît se îngrămădea. De la ferestra înaltă unde parvenisem să mă urc, la hotelul Mûler (jumătate românesc) —ce se ridică drept în fața frumoasei strade ce se numește „Graben,” și pe unde, întorcându-se procesiunea, avea drumul hotărît pentru a trece, — uitându-mă, și dominând tîtă acea mulțime prin care abia mă strecurasem, capetele furnicelor-oameni, îmi făcea aceeași impresie ca valurile agitate a unei mări furtunósă. La un moment dat, un fel de amețială mă coprinsă, provocată de acea mulțime mișuindă ce abia se putea mișca sub privirile mele.

Serbarea începuse dis de diminéță, și pe la unu după amiață, abia se răcorise stradele de curioși și credincioși.

O plée repede veni de stropi stra-

dele preperate cu flori și a reînvia verdéța celor sdrobite sub nenumărații pași omenești.

Dar pe la 9 séra pleca trenul care trebuia să mă încarce, a doua óră de când plecasem, pentru a mă descărca acolo pe unde trebuia să mă mai opresc în lungul traieu până în Pyrenei. Incepui a mă găti iar de drum.

Un drum nou, abia de doi ani pus în circulație e acela pe care îl luai seara, sau mai bine dis, de la Salzburg în jos, e linia cea nouă.

Nu pot să 'mi dau seama, de locurile ce întunericul ascundea privirelor mele; și somnu chiar mă doborî, ast-fel că până'n Salzburg, (patria micului-mare Mozart) trecui fără a simți alt de cât o scuturătură, aci mai lină, aci mai tare, după cum trenul mergea mai iute sau mai încet, și linia era mai bună sau mai stricată.

Nu pot spune nimic, dar, de cât că din impresiile ce același drum (adică din Viena în Salzburg) produse asupra mea în alte rînduri, îmi amintesc, că din Viena la Paris, drumu prin Linz, Salzburg, München, Strasbourg, e după drumul de la Viena spre Italia prin Semmering, cel mai frumos ca vederi și peisagiuri.

Salzburgul, nu e un oraș mare, dar situația sa între munți îl face a câștiga înmiit ca alte orașe mari pe locuri întinse.

Are edificii și monumente noi frumoșe; de remarcate sunt cele antice, precum: Cathedrala sau Domkirche, care a fost ădită, de marmoră albă, în anul 1614, în styl Italian, de Santino Solari, după un desen a lui Scamozzi; bisăria Franciscanilor ădită la 1460; Reșidența arhiepiscopală, ădită la 1,110 de arhiepiscopul Conrad, și pe piața cărei este o fântână monumentală; în piața S-t Mihail, s'a ridicat, la 1842, monumentul lui Mozart, care e o statuie, de bronz de 4^m înălțime, după desaturile lui Schwanthaler.

Mozart este născut la etajul al 3-lé a unei case care există încă, No. 225,

Getreido gasse.

Școala de călărie în timpul verei, (Sommer Reitschule) e una din curioșitățile Salzburgului; o parte între-gă e construită în amphithétru, (cu 3 rînduri de galerii și 96 loge), tăiat din *Moenchsberg*, în care mai de parte să deschide, *Neuthor* sau *Felsen-thor* sau *Sigismundsthor*, care e un fel de tunel, tăiat în stîncă, început la 1758 în timpul arhiepiscopului Sigismond; are 128^m de lungime, și aprópe 7^m de lărgime; o statuie mare a S-t Sigismund, tăetă de Hagenauer, se ridică, în o parte a tunelului ca ornament.

Imprejurimile sunt prea frumoșe, la Salzburg.

La *Untersberg* sau *Wundersberg* (muntele minunei) care are o înălțime de 1930^m pretinde legenda că, în una din peșterele sale să află locul unde *Barberouse* așteaptă, stînd jos, ăiua învierei sale.

Din Salzburg luînd noua linie, spre sud, și admirînd frumoșă panorama ce se desfășură la o parte și la alta a liniei ferate, ajungi, fără a'ți da seama de timp, la *Insbrück* sau *Insprück*, orașel mic între poalele munților, făcînd impresia unei frumoșe jucării, cu casele sale cochete și frumusele, și cu curățenia ce domnește peste tot.

Continuînd drumul spre Șwițera până la *Buchs* unde e vama șwițerană, atît privirile, cât toată ființa se simte ca îmbătate și încântate la vederea minunelor de frumuseță ce natura a răspîndit cu lăcomie și prodigalitate, în acele locuri. ăic cu lăcomie, căci însesi lăcomă d'a să oglindi, în cerul limpede pe o parte de pămînt în care se 'și vađa adunat tot ce posedă mai grandios în imensitatea sa, ca și o ființă ce se știe forte prin frumusețile sale, natura se întinde pentru a adăpa privirile nesățioșe ce fulgeră în trecăt, neputîndu-se opri în voe, pentru a o palpa, și ast-fel a absorbi, prin ochi, prin aer, prin pori, prin simțirea între-gă, exalațiunea de

viață ce se și vede că este pe spicul 'nalt și rece de ghiață ce 'l încunună, pe virfurile înalte a munților verzi; pe vale, sau pe costă, pe mușchiul protector; și chiar în flórea mîndră și în iarba cea de pîr.

Un vuet se aude! Mă uit, nu vîd nimic. D'o dată fluieratul repetat de ecou despice stîncă neagră în care mîna omului tăiașe un mic drum. E nîpțe? Nu. E șiuă, dar omul vrînd să trecă prin inima de piatră a munților giganti, ș'a practicat o crăpătură prin care el încape, și trece cu un vuet ce spațiul cel mic, — prin care se repede locomotiva gâfăindă care 'l duce, — aduse la auzul meu, groșav, înădușit!

Era un mic tunel. Eșînd din gura 'i neagră, vedui sórele lucind, și jos la o înălțime imensă de abis, o apă verde-albastră, gonită din stîncă în stîncă, se răsturna cu sgomotul ce aușisem înainte d'a intra trenul în tunel.

Mergem, mergem ca gândul, — cum dicem noi românii, — și apa, care o dată se resturna în cascade, apoi, cât o clipire, curgea încet a lene, mergea și ea cu noi.

În fund pe culmea neagră a muntelui măreț, se vîd pete albe de dăpadă, care face un contrast straniu cu vîrfurile celor de prin prejur tapisati peste tot cu verdéță veselă și sănétosă a copacilor ce 'i îmbracă. Drumu e tot pe sus, în cât adesea-ori trece mai sus ca aburii ce se ridică pentru a forma norii. Apoi merge la vale, tot iute tîind, distanțe imense, pe minut.

Un fluierat resună. A stat.

De asupra lampa s'aprinde ca prin farmec.

Mai stă puțin, apoi trenul plécă cu o forță și mai mare, și suflarea de abur străbate de o dată, stîncile de piatră, și móre înădușită în marele tunel tăiat în muntele numit Arlberg.

Cinci-spre-dece minute de drum în întuneric, cu un munte de o mărime înspăimîntătoare d'asupra capului.

În fine ese iar la soarele auriu, care își înecă rațele sale în apa ce de mult curge printre munți, și a

cărei cursóre pare a fi servit de călăuđa omului pentru a 'i arăta drumul de urmat.

E frumosul riu Inn, care 'și ia cursórea sa din Cantona Grisonilor în Șwițera, și se varsă în Dunăre pe la Passau.

De sus din ghiața strălucindă, și din dăpada zaharată, curg cascade care, după cum sunt formate din mai multă sau mai puțină cantitate de apă, se reped din stîncă în stîncă albe și spumóse, sau curg în lungi fire de pîr alb strălucind în mii de culori la razele sórelui.

E o privelișce impunătoare și înaintea căreia omul se simte prea mic, prea slab, pentru a avea destulă putere d'a admira. Ar trebui paleta [lopetică mică de vâpșe] a unui mare maestru pentru a putea da prin culorile vii a unui imens tablou, o idee, încă destul de imperfectă, a originalului ce voeșce a reproduce; mai puțin slabul meu condeiu, ar putea face acésta, și mai curênd cred că cercând prea mult a descrie, se nu acoper totu cu o ciață prin care privirile spiritului cetitorului nu va vedea nimic.

Dar drumul se lărgeșce; munții se depărtésă; apa nu mai curge, cascade nu mai sunt; câmpia se desfășură frumósă înverđită de semănătorele ce o acopere.

Am ajuns la Buchs, la vama Șwițerană.

Să vămueșce ușor de tot, și apoi, se mi se erte, dar gășese că nu e resonabil și políticos ca pe la vame să se restórne tóte lucrurile persónelor, ce se știe bine că merg, sau în voiaj, de plăcere, sau pentru sănétate la băi.

De aci, mergând înainte ajungi în tîi la Zurich, ca unul din orașele mai principale ale Șwițerei.

[va urma].

Maria Dăculescu.

„Voința Națională” și „Gazeta SătĒnului”

Principalul organ al stăpĒnirii s'a supărat foc pe noi pentru că luăm apărarea sătĒnilor.

CredĒnd că d-lor sufĒnd în noroiu stropiturele ne vor atinge în ceva, au însărcinat pe un »scrib,« special în a calomnia tot ce mai e cinstit în această țară, d'a ne lua la refec. Negreșit că »scriitorul salariat cu fonduri secrete« ne a atacat și pe noi tot dupe perdea. Acum judecați cum și a împlinit de bine »meseria«!

În numărul *Voinței Naționale* de la 12 (24) Iunie e un articol anonim, purtând titlul *Gazeta SătĒnului*.

În el nu că discută articolul »Nu sunt fonduri necesare« sau vr'un altul, ci ne în-criminĒsă că pentru a trage greaua răspun-dere guvernului pentru nedelimitarea pĒmĒn-turelor locuitorilor am întrebuițat termeni din limba coruptă a mahalalelor capitalei și cuvinte pe care nu sunt în stare a le pri-cepe cetitorii noștri.

Correspondentul nostru din Bacău și d-l I. St. Furtună d'asemenea au comis crime întrebuițând termeni științifici în articolele lor, pe care cred că nici ađi abonații noștri nu'i pricep.

Acestea sunt grozavele năstre crime!

Dar nu acestea ne-ar fi făcut a răspunde. E alt-ceva mai grav.

Sfârșitul acelu articol anonim, eoprinde mirarea autorului sĒu cum am putut ține điarul un an, căci:

»or că nu suntem în tóte mințile, or-că e »alt-ceva aici în joc, vr'o speculațiune, căci »dupe cum e informat nu e trĒba tocmai cu-rată cu scóterea acestei foi și ar trebui să »se cerceteze lucrul.«

SĒrmanul anonim nu'i póte intra în cap că póte să se mai găsĒscă ómeni cari să fie în tóte mințile și să apare o causă drĒptă fără speculă!

Pe semne că le-a coprins inima în'atata stomacul (așa de desvoltat) în cât nu'și pot închipui că se mai pot găsi romĒni, cari să'și pĒrdă sănĒtatea, ocupațiunile și banii, pen-tru a scóte un điar fără să fie ceva în joc; de sigur bănușese vr'o subvențiune ca aceea cu care se hrĒneșce dĒnsul!

Dar pentru Dumneđeu, de ce nu v'ați in-format de la prietenii d-v din localitate ca să vedeți dacā noi am cerut vr'o datā ceva, cuiva, ca subvențiuni sau favori.

Póte însă că credeți că Directorul acestei foi s'a făcut apărătorul sătĒnului pentru a'și asigura isbĒnda candidaturii sale la viitórele alegeri, ca acolo ajuns să întórcă spatele săt-tenilor și să trĒescă cu cei 25 lei pe đi!

Nu'l cunoșceți și e mișel omul care calom-niasă!

Pentru dĒnsul, ađi, e ruină materială a se ate-ge deputat, fiind date ocupațiile sale agri-cole. Citiți, apoi, profesia lui de credință, făcută cu ocașiunea fostelor alegeri, și veți vedea că luase angajamentul de onóre a'și da de-misiunea îndată ce alegătorii sĒi vor scóti că nu le apără în destul interesele lor. În-trebați de 'i mai este cu puțință d'a merge de cât numai cu sacrificiul afacerilor sale și a mai priimi candidatura de la amicii sĒi. Aflați că dĒnsul are nevoie a munci și că felul muncĒi sale 'l cere continuu lângă moșióra sa.

Dar, le știți tóte acestea și scopul ce ur-măriți e altul: doborârea, neînregimentatei nimăru, *Gazeta SătĒnului*, a cĒrei aparițiune de trei ani vĒ.... jĒnĒsă.

Acéstă dorință nu se va realiza și vĒ pot-garanta că cu cât ne veți lovi mai tare, cu atât ne veți întări mai mult.

Ómeni de inimă tot mai sunt; ei vor fi a-lături cu noi știind bine că tot ce facem e cu totul desinteresat. Iar dacā corupțiunea a coprins în'atata pe acel scriitor anonim în cât în'adevĒr nu róte să mai admită desin-teresarea la un RomĒn, 'i cerem puțină răb-dare și va vedea că virtuțile, ce nu póte a le pricepe, se mai găsesc în RomĒnia.

Atunci póte ne va da voe și nouĒ a avea mai multă inimă de cât stomac (adică »Bur-tă« ca să pricepă acel anonim de la điarul V Na¹.)

Dar s'o seuriăm.

Directorul acestei foi, ețind No. acela al pomenitului điar, a răspuns, întocmai, urmĒ-tórele, trimetĒndule cu recepși No. 66.

Domnule Director al điarului „Voința Națională,”

»Ne avĒnd avantajul d'a priimi, în schimb, fóca d-v., n'am luat de cât ađi cunoșcință — prin intermedierea unui amic — de articolul ce ați publicat în No. de la 12 Iunie, sub titlul de „Gazeta SătĒnului.”

VĒ rog prea mult, Domnule Director, a'mi face cunoscut autorul acelor insulte, sau — cum nu sunt semnate de nimeni — VĒ privesc pe d-v.

Nu mĒ înloesc, însă, Domnule, că creșce-rea d-v. vĒ impune datoria sau:

a proba »stupiditatea« năstră, precum și »a cerceta lucrul dacā e sau nu trĒbă curatā cu scóterea *Gazetei SătĒnului*“ precum điceți că sunteți informați,

sau — ca ómeni cinstiți — dacā veți cons-tata că »ați fost induși în eróre“ sĒ rectificați. Așcept cu nerăbdare decisiunea d-v.

Primiți etc.

C. C. Datculescu.

Slobozia-Galbenn, în 27 Iunie 1886.”

La acéstă nu s'a dat nici un rezultat.

Deci, întrebăm »ce nume trebuie să dăm acestui lucru“?

Plugărescu.

CRONICA AGRICOLĂ

Se știe cât a fost de secetos începutul și mijlocul lui Mai; se știe, încă, că cele din urmă zile a le luni lui Mai, începutul și sfârșitul lui Iunie a fost prea mult ploios.

Acastă succesiune aproape neîntreruptă a secetei întâi și apoi a ploilor, n'a fost de loc priicioasă plugarului român în toate lucrările lui agricole, care s'au compromis și întârziat în multe părți în cât, precum am prevădut de mai înainte, recolta în general, în loc să fie bună sau prea bună nu va eși, din punctul de vedere al cantității și calității bobelor, de cât „mijlocie” sau „bună-mijlocie.” Porumburile și meiturile însă făgăduesc mult.

Dacă s'ar consulta colecțiunea *Gazetei Sătenului* pe anii trecuți, unde consemnăm și principalele fapte agricole, se va vedea că anul trecut pe această vreme se sfârșise în multe localități seceratul și începuse la 1 Iulie chiar treeratul, precum și facerea ogórelor în locuri cari fusese ocupate în cursul anului cu suhate și cereale.

Tóte aceste lucrări, anul acesta, sunt întârziate, ba chiar prașila a doua nu e sfârșită în unele localități.

Am arătat, în numărul trecut, **Cauzele întârzierelor** acestea. Vremea această perdută s'a căutat a se căștiga în a doua jumătate a luni lui Iunie; ploile însă, ce au urinat și acum, n'au dat voie a se ajunge cu totul la acest fericit rezultat. Căci dacă mulți proprietari și arendași și au sfârșit seceratul grâului și a secărei la finea lui Iunie, mulți săteni n'au eșit la secera și grâul lor. Nu e vorba că nici n'ar fi putut seceră la dâșii de ore-ce sau că nu le eran recoltele còpte fiind puse mai târziu ca cele ale proprietarului și arendașului, dar chiar mai așteptau „s'e se mai ridice erburile” prin holde pentru a putea aduna nutret, cosind și cu mai înlesnire scurtele lor cereale.

Órzele de primăvară au început a se seceră sau cosi pîn'acum numai în puține localități. La ovésuri, care sunt fòrte bune, nu s'a început încă, dar se observă de aproape pentru a nu se lăsa să se scuture căci deși ovésul trebuie cosit mai verduiu, dar pân'acum e încă prea verde.

Anul acesta s'a întrebuițat mult **còsa cu eracani** ca instrument pentru tăiatul grâului; prin holdele mai scurte, mai erbòse și cu bobul mai ușor. Acastă pentru: a se sfârși mai repede căci cosașul coseșce aproape împătrit ca cel mai bun om cu seceră; pentru că grânele ce nu dau bóbe grele și multe nu se scutură; pentru a se aduna nutret mai mult și mai bun; și în fine pentru că s'ar fi adunat rêu și s'ar fi legat snopii și mai rêu dacă grânele prea scurte s'ar fi

tăiat cu seceră.

Pe unde grânele și secărele n'au eșit în ast fel de rele condițiuni și bobul nu e șiștav s'a adunat numai cu seceră și fòrte bine s'a făcut de ore-ce seceratul are atâtea avantaje asupra costului din punctul de vedere al spicelor, care se adună, se légă și se treeră, dacă sunt secerate, mult mai bine, de cât dacă sunt adunate cu còsa.

Apoi pe aceste vremuri ploioșe secerătorul putea face snopii și clăile mai la vreme, pre când cosașul trebuia s'e mai așcepte, să mai lase pológele a se svânta și apoi să le strângă, pentru a nu se încinge în clăi.

În holdele unde au eșit mulți scăeți și alte bureni începătore seceratul (căci nu se putéu cosi) a fost un adevărat supliciu și deși grâul prin acele locuri era fòrte rar (carei cauze trebuie să atribuim póte neplivirea acelor holde de scai astă primă-vară), dar s'a secerat fòrte încet; adevérinduse dicetórea sătenului că „**Bucatele bune se seceră bine și iute**” și prin urmare se póte profita și de folosul de a se seceră în „pârgă” tótă lungimea locului iar nu numai începutul ei....

Dar... să nu m'e repet, căci tóte aceste costiume de timpul și modul cum trebuie a se seceră au fost tratate, în an I și al II-lea ai acestei reviste cu tot amănuntul. Se știe, apoi, însă, că cei ce voesc a sfârși mai repede pentru a nu se perde fața și greutatea bobului trebuie a împărți partalele mai puțin late ca să ajungă mai repede la cel alt cap: adică cum se dice »a se lua țancuri mici.“

* * *

În diferite rënduri am arătat folósele ce au agricultorii mai ales prin locurile unde e nevoie de brațe, d'a întrebuița **mașinele de secerat**. Despre aceste mașini am vorbit în de ajuns pentru a mai reveni și astăzi, arătând și modificările ce practica n'a făcut să cred că sunt necesare pentru trebuințele țerei nòstre; precum mărirea diametrului roței mari și schimbarea cuțitelor cu altele cu zimți (ca la seceră). Cultivatorii cari, anul acesta, și au schimbat, precum îi povățuiam anul trecut, cuțitele mașinelor lor — fie de ori-ce sistem — pot s'e afirma dacă mașinele lor funcționésă bine, nu s'e mai împedecă róta, umblă mai ușor și tae mai regulat și bine chér dimineța pe rouă sau dupe pl'ce. Fără indoială că conducându-se cu inteligență o mașină de secerat și boii ce o duc a nu călca pológele de alături, reese o mare economie atât în costul tăiatului cerealelor cât și din posibilitatea d'a se aduna bine cerealele neîncurcate și un bun nutret pentru vite.

Căratul la armane și clăditul șirelor ar fi bine a se face, anul acesta, cât

mai nezăbovit. Acesta: pentru a se lăsa libere mireșele ca vitele putând pașce în ele să se pótă face **ogòre** în suhate de órece vremea e înaintată și bună pentru a se face arături în bune condițiuni; ogórele, precum am spus d'atâtea ori, dacă se fac târziu și réu, nu aduc folósele la care trebuiesc să ne așceptăm. Apoi, cum se crede că timpul va fi fórte ploios, cerealele vor fi mult mai sigure contra stricáciiunei ploilor, păsărilor, vitelor etc în șire de cât în clăi la câmp. Să se observe însă bine ca șirele să nu le apuce plóia fără vèrt sau réu făcute căci atunci snopii stau mai réu ca grăul netăiat. Plugarii cari zăbovesc sè nu uite frigrósele zile de 30 Iunie, 1 și 2 Iuliu anul acesta (pentru ca să nu vorbesc de trecut), când a plouat atáta, continuu și cu furtună în cât porumbul s'a cam rupt, grăul nesecerat s'a scuturat (mai ales cel cu spicul bálán) și în aceste momente întind snopii a se usca!

Deci să se grăbescă restul de secerat, cărat și treeratul, pe cât pot mai mult!

Erba mai ajungându-se pe câmp vitele se satură mai repede; trebuiesc însă ferite d'a mânca cu lăcomie erburi grase mai ales diminéta dup: rouă și dupe plóe, căci se umflă și mor, precum se vede pe fie-care și când se pase vitele flámânde prin căpriță etc.

Intre secera grăului de tómnă a secărei și între cositul orđului și al ovésului cei ce nu și au sfârșit prașila a doua din cauza lipsei de timp sau nerăsării la timp a porumbului, se vor sili a da și acest bun ajutor porumbului sfârșindui prașilă. Se va putea utiliza această întârziere semănându-se **rapita** peste acea prașitură făcută de curénd, între 10 și 15 Iuliu. Dacă la primăvară rapita nu va eși atât de bună că dacă ar fi fost arată și semănată regulat, se pótă întorce semănându-se orđ; paguba nu va fi mai mare de cât costul seminței de rapita (cam vr'o 2 lei de pogon). Dar această idee cultivatorilor pentru că am văzut rapita cultivată pusă ast-fel și dând ó recoltă ast-fel de îmbelșugátóre precum am vedút în străinătate în holde unde rapita se *răsădise* ca sora ei varza.

Despre cultura rapitei voi vorbi în numărul viitor, în un articol deosebit. Până atunci cei ce voesc a încerca cultura rapitei (sunt mulți cari n'au semănat'ó meă) pot a semăna cum spusei dând săménță mai multă, până la 8 oca la pogon, și răriind rapita — de va fi prea désă — la primă-vară, cu sapa. Regula însă e d'a se pune 5—8 kilograme la hectar, când se pune în arătură și mai puțin când se pune în rënduri.

Fânul mai tot s'a cosit în Iunie. Mult din acela care din cauza ploilor n'a putut fi strâns și făcut clăi la vreme, și a pierdut fața, ba chiar s'a stricat parțea de jos a po-

lógelor, prin unele părți. Fânul udat ce nu se pótă usca repede, se pótă păstra prin „ensilagiú” chiar afară, precum se păstrésă porumbul verde și alte plante în Austria, Francia și mai ales în Germania și precum s'a mai vorbit și se va mai vorbi în această Gazetă.

De asemenea în Francia și chér în Transilvania se obicinuesce a se îndrepta fânul úmed prin sare. Se presară 5 la 10 kilogr. de sare pisată la mia de kilograme de fân.

In cea-ce priveșce **prețurile** ce se vor oferi pe gránele, secărele și órzele noastre nu putem spune, încă, nimic cu siguranță. Acesta depindă dupe cum se vor putea recolta și după diferitele împrejurări politice, precum **resbel** etc. Și în aceste privințe, atât prin revistele agricole din străinătate cât și printre exportatorii noștri din porturi, există contradicții și nesiguranță. Sperăm însă că afirmațiunile comercianților de cereale din Braila — săptămána trecută — că „dupe supozițiile, calculele și notițele sosite din străinătate se crede că prețurile vor fi mai scădute ca anul trecut” nu vor fi întemeiate. Ci, precum sperăm pentru agricultura română, recolta din Francia și Rusia nefind tocmai bună, vom exporta mult și avantajos pentru Francia și, cu tótă concurența Americii și altor țeri din cele alte continente, vom vinde gránele noastre, cele mai bune, cu prețuri avantajoșe. Se înțelege că cele ușóre, mánate, vor fi puțin căutate. Tóte acestea le vom șci, în curénd, de órece sezonul e destul de înaintat.

Pentru acum notăm prețurile ce se vor oferi, în portul Braila, pentru primele „trufandale” ce vor sosi:

Grău calitate I-a de 60—62 libre hectolitru lei 11½—12½; Grău qualit. II-a de 59—61 libre, hectolitru lei 10—11¼; Grău calitate III-a de 57—59 libre, hectolitru lei 8.20—9½. Secara albă *St. Helena* de 55—59 libre, hectolitru lei 7¼—8½. Secara ólicinuită de 54—58 libre, hectolitru lei 6.80—7.60. Orz *alb* de 47—52 libre, hectolitru 6—6.80. Orz cu culórea mai închisă 47—52 libre, hectolitru lei 5.40—6.10. Orz comun de 43—47 libre, hectolit. lei 4.30—5.30.

C. C. Datculescu.

Insectele care au supt bóbele cerealelor în Comunele Sălcióra, Gherghiasa și Amara din județul Rîmnicu-Sarat.

D-1 N. N. Andronescu inspector agronomic, și a depus raportul sèu Ministerului agriculturii asupra insectelor ce s'au ivit în comunele Sălcióra, Gherghiasa și Amara.

Publicăm acel raport regretând că d-l Andronescu n'a fost trimis și astă toamnă spre a face un raport asupra insectelor care au atacat rădăcinile grânelor de toamnă, care sunt mult mai primejdioase ca gândacii ce se ivesc pe spicele cerealelor când nu sunt cöpte.

Dar iată raportul d-lui Andronescu:

Domnule Ministru,

Executând ordinul d-vöstră din 10 Iunie a. c., m'am transportat în județul R-Sarat, și, după cercetările ce am făcut prin mai multe comune, comunele Sălcioara, Gherghiasa și Amara sunt bătute, dar în număr mic și fără ca răul cauzat să fie considerabil, de insectele următoare:

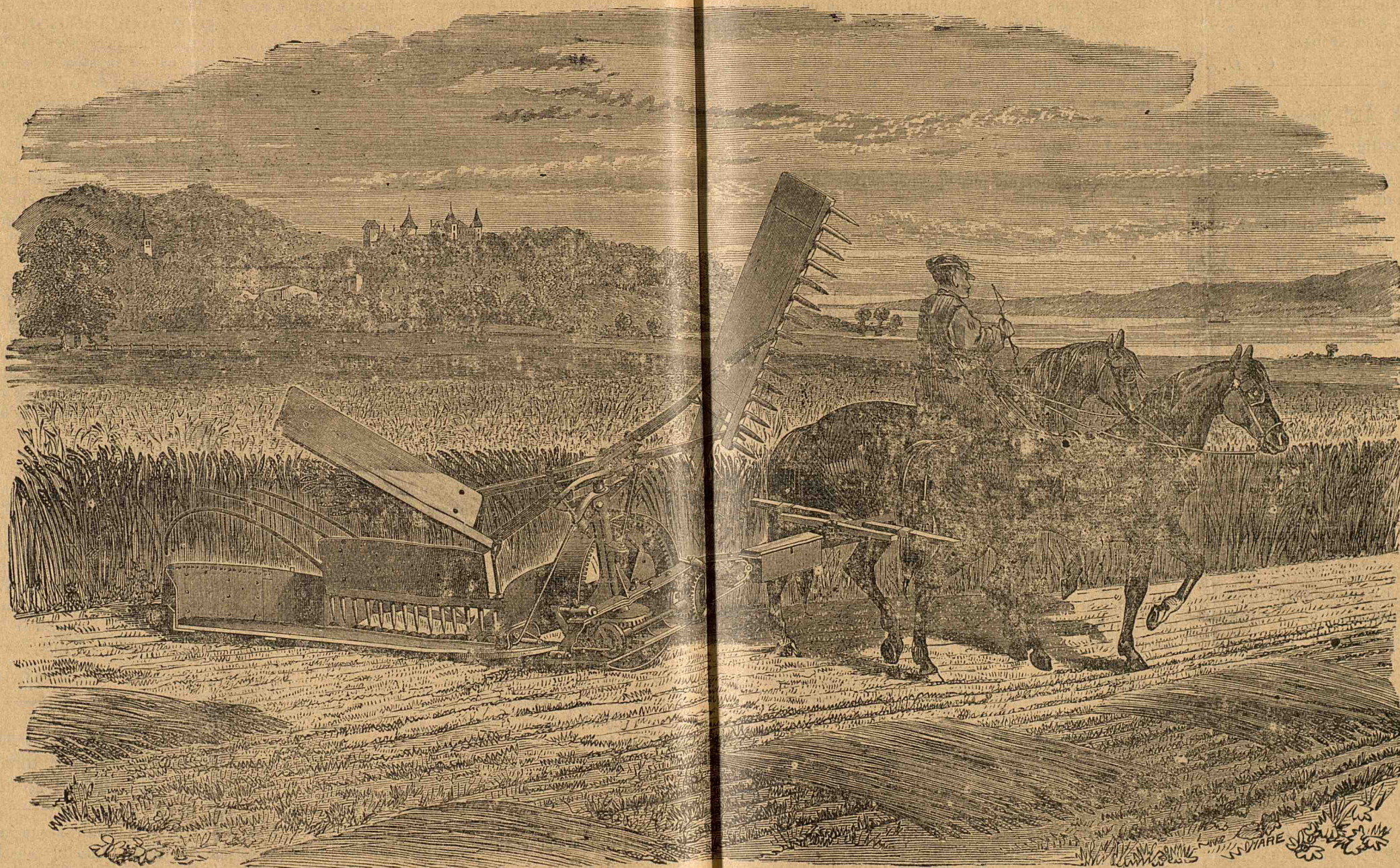
Anisoplia horticola (Fischer) și Anisoplia fruticola (Fabricius).

Cea dintău mai pörta, după naturalistul Linné, și numele de Philo-pertha horticola; cea din urmă, după naturalistul Herbst, și numele de Scarabacus setum.

Aceste două insecte sug bóbele cerealelor când sunt în periöda de lapte, ast-fel că acum încep a părăsi holdele de grâu și secară, cari s'a întărit pentru a se nutri din sucul bóbelor de orz care se află în periöda de lapte.

Raportul între bóbele atacate sau mâncate de aceste insecte și între acele sănătoase este de aproximativ 1: 10.000.

O a treia insectă care bătue holdele de porumb, înțesându-se sub frunze și împrejurul tulpinei, este cunoscutul purice al frunzei (Aphidina). Această insectă se manifestă prin aceea că locurile unde se află plantele infectate de ea se roșesc și presint același aspect ca la rugină. Ea se află și prin cerealele remase mici din cauza secetei. Dar nici paguba cauzată de această

Mașina de secerat, fără capră, cu enșitele cu zimb (a se vedea Cronica Agricolă din acest No)

nsectă nu a luat proporțiuni mari.

După chibzuința agricultorilor și locuitorilor de pe alocurea, câte trele aceste insecte provin din cauza secetei. Această opiniune și are justificarea sa de și nu este exactă.

Causa din care provin insectele vătămătoare agriculturii este în general reaua cultură. Seceta însă e prea adevărat, favorisă reproducțiunea și înmulțirea acestor insecte.

Despre mijlocele pentru combaterea acestor flagele, afară de acelea ce am avut onörea de a numi în raportul meu de la 15 Mai a. c., mi mai permit, d-le ministru, a supune cunoștinței d-vöstre că în America de Nord se întrebuițesă cu succes variate aparatul Liquid Atomizor, pentru stărpirea (prin strângere și otrăvire) a gândacilor de la cartofi, Doryphora decemlineată, a căror larve și insecte sunt foarte vătămătoare.

În Germania aparatul Thanspender este în general întrebuițat, pentru stărpirea prin otrăvire a mai tutu-

lor insectelor vătămătoare agriculturii.

Acest aparat este foarte mult apreciat în Germania și din cauza simplității lui.

În ori-ce cas îmbunătățirea culturii pământului la noi este imperios cerută.

După observațiunile ce am avut ocasiunea a face, în mai multe rënduri, cultura pământului se face într'un mod deplorabil. Am vedut holde de sute de pögone unde buruiana este mai abundentă (acesta de multe ori este un deposit pentru ouele unor insecte vătămătoare) de cât specia plantelor nobile.

Primiti, d-le ministru, asigurarea osebitei mele considerațiuni.

N. N. ANDRONESCU.

Dupe d-l Joigneaux Anisopliele atacă spicele de grâu și secară când înfloresc. Acești gândaci, precum am mai spus în *Gazeta Sătănului*, se hrănesc cu bóbele de grâu și se-

pe d-l Joigneaux, se pot stârpi dacă se adună de copii; ele fiind aripate, negreșit că pot sbura și pot a se transporta în holdele cele mai bine cultivate.

Cât pentru puricii (puseronii sau Aphidienii)*) despre cari vorbesc d-l Andronescu că atacă órcele, grânele, porumbul, *Gazeta Sătenului* i-a semnalat, numit și descris foarte detaliat în an. I, al II și al III-lea, în diferite articole care au avut parte de criticele d-lui Radian precum cetitorii noștri șieiu. Nu numai puseronii sau Aphidienii au atacat frunzele cerealelor noastre ci și altele pe care le-am descris.

Tot ast-fel credem că cele ce am spus despre *rugina grăului* vor fi susținute de d-l Andronescu care ne închipuim că nu va povățui, ca d-l Radian, a nu se semăna grâu pe lângă păduri, fiind om serios.

C. C. D.

Scrisóre de la d-l N. N. Andronescu inspector domenal

.....De cât-va timp citesc cu *viu interes și regulat* *Gazeta Sătenului* și am simțit multă satisfacere de a putea poseda și câteva numere anterioare.

Cu *deosebit interes* am citit, d-le Directore, studiile d-v. asupra insectelor cari au bântuit și bântue semănăturile noastre; de óre-ce și eu, am avut ocasiunea d'a le observa și *d'a le recunoșce ca atari* (sau din acele ce ați determinat și d-v).

Am regretat foarte mult că am scăpat ocasiunea d'a vă face cunoșcință, când la începutul lunii expirate, am vizitat județul d-v; *sunt sigur că, împreună, constatările ce putem face, ar fi fost mai amănunțite.*

Nu șieiu stimate Domn, dacă din întâmplare ai citit rapórtele mele către ministerul agriculturii, publicate în *Monit. Off.* din 15 Maiu și 28 Iunie a. e. — vă rog, treceți privirele asupra și comunicați-mi, dacă observațiunile d-v. coincidză cu ale mele în privința Anisopliei, Chrisomelei, Cetoniei și Zabrus precum și idea d-v. în privința mijlócelor de prevențiune și exterminare ce am numit în dizele rapórte.

Imi fac uă deosebită plăcere, Stimate Domnule Dateulescu, d'a saluta în d-v. pe un agronom cu dorința d'a răspândi lumină în lumea agricolă.

Al d-v cu tótă stima, N. N. Andronescu.

IGIENA

Ventilațiunea sau primenirea aerului.

În locuințele noastre n'avem de nimic alta mai multă nevoie de cât de aer curat. Toți cunoșcem această cerință a igienei, dar în practică foarte puțin ținem socotélă de dinsa.

E lucru cunoscut că foarte multe familii fac economii în alegerea locuinței, se îndesuesc în locuințe de tot prea mici, pe când de altă parte și permit lux în cele netrebnice: în îmbrăcăminte, în plăceri etc. Printr'o educațiune greșită și printr'un obicei rău o mare parte de ómeni, mai ales funcționarii și femeile, au ajuns a privi în aerul închis un ce firesc, ear în aerul liber și curat un dușman, care trebuie oprit de a intra în casă. Din norocire aerul ese învingător în această luptă a nesciinței contra naturii, căci aerul, în puterea fineței și mișcării sale, pătrunde prin toate crăpăturile ferestrelor și ușelor noastre, și, vrënd nevrënd, ne sileșce să profităm de bunătatea sa.

Ce e drept, noi nu putem opri aerul d'afară de a pătrunde la noi, dar ușor 'l putem strica. Causesele acestei stricări a aerului din locuințe sunt: amestecarea sa cu gazurile produse la încălđitul și iluminatul locuințelor și prin fumat, apoi cu gazurile puturose ce vin dela umblătorile apropiate; și în fine cu gazurile și mirosurile produse prin respirațiunea plămânilor și transpirațiunea peii.

Stă în putința noastră de a ne feri de cele d'ântăi cauze; nu însă și de cele din urmă. Putem numai să slăbim și să facem nevătămătoare influința stricăciósă a acestora.

Se șie că aerul expirat conține 4% acid carbonic. Omul consumă în 24 ore până la 500 litruri de oxigen, și produce 350—450 litruri de acid carbonic prin respirațiune și 1 kilogram de apă în formă de aburi prin respirațiune și transpirațiune (prin plămâni și peie) Dacă ne-am închipi că vre-o cameră locuită ar fi închisă ermeticesce, atunci în puține ore aerul din acea cameră, amestecat cu aceste produse ale respirațiunii, n'ar mai fi bun de respirat și ar cauza mórtea locuitorului prin asfixie. Trebuie deci ca aerul stricat să fie înlocuit prin aer nou și curat. Modul cum se face acest schimb de aer, înlocuirea celui stricat cu aer curat, se numesce *ventilațiune* (primenirea aerului).

Penru a grăbi și mări primenirea aerului în locuințe și mai ales în camerele cercetate de lume multă, s'au inventat felurite întocmiri și aparate. Dar aceste aparate nu s'au pot înființa la tóte casele mici; d'asemene nimeni nu se va hotări să țină érna ferestrele tot deschise. Din norocire natura vine în acară *când sunt în lapte*. Anisopliele, tot du-

*) A se vedea mai ales No. *Gazetei Sătenului* de la 5 Februarie 1886, paginile 7, 8 și 9.

jutorul trebuințelor noastre prin ceea ce se numește *ventilațiune naturală*, care înlocuiește ventilațiunea artificială prin aparate.

Am arătat într'un articol precedent că pereții casei trebuie să fie permeabili pentru ca să fie sănătoși. Intr'adevăr, de și la prima vedere ni-se pare ciudat, primenirea aerului se face mai mult prin pereții casei de cât prin crepăturile ferestrelor și ușilor. Scim că apa pătrunde prin pereți. Scim d'asemene că pereții din spre crivêt, dacă nu sunt bine tencuiți, devin umezi la fața di'năuntru. Dacă apa pătrunde așa de ușor prin pereți, apoi de ce să nu trecă printr'inșii și aerul, carele este mult mai ușor și mai subțire decât apa?

Primenirea aerului obținută prin pereții casei este cu atât mai mare, cu cât perețele e mai poros, cu cât e mai mare diferența de temperatură dintre aerul din afară și cel din lăuntru, și cu cât vântul sufă mai cu tărie în spre perețele respectiv. S'a constatat că printr'un perete nisipos, de mărime de 1 metru pătrat, trece în timp de 1 oră în termen de mijloc peste 3 metri cubici de aer. Dacă căldura din lăuntru e cu 20° mai mare decât cea din afară, primenirea aerului este de două ori așa de mare. Nu trebuie însă a perde din vedere că, după cum am amintit într'alt loc, vâpsela cu oleiu și egrasia pereților împedecă aprópe de tot ventilațiunea naturală prin pereții casei.

Să credea mult timp că numai înmulțirea acidului carbonic prin respirațiune strică aerul din casă. S'a constatat însă că omul poate suferi în aerul din casă fără nici o pagubă pentru sănătatea sa o cantitate de acid carbonic de 1%, o cantitate ce nu se adună nici o dată în împrejurări obișnuite. Ceea ce necurătesce aerul și-l face vătămător sănătății sunt mai mult mirosurile sau gazurile dezvoltate prin exalațiunile plămânilor și pelei și prin necurătenia hainelor și rufelor, și, fiind-că aceste mirosuri nu se pot măsura esact, învătății constată necurătenia aerului din camerele locuite după cantitatea de acid carbonic ce ele conțin, căci acest gaz se înmulțesc în proporțiunea în care cresc și acele mirosuri nesuferite. Știința a constatat că aerul este curat și sănătos când el nu conține acid carbonic mai mult de 1 la mie. Pentru profani nasul e cel mai bun măsurător, de cum va el nu e maltratată prin tabac sau parfamuri, căci el ne arată când este trebuință de a se primeni aerul din casă.

Precum ne ferim de bucatele falsificate și otrăvite, tot așa ar trebui să fugim și de aerul stricat, căci aerul curat este cel mai necesar nutriment. Pe când însă mâncarea bucatelor falsificate e urmată îndată de pedepsa convenită, pe atunci respirarea aerului stricat nu ne înbolnăvesce așa de curând, și din a-

castă cauză nu'i dăm importanța meritată. Cu toate acestea sunt destule motive pentru a privi în aerul stricat, în care trăesc mai ales clasa muncitoare, urzitorul unui șir de boale cronice grele. Dacă intrăm erna în odăița unui serac, locuită de familia sa numerosă, nu arare-ori simțim în puțin timp durere de cap, grătă, ameteți și chiar o stare febrilă. Oare nu va fi și mai mult vătămata sănătatea celor ce sunt condamnați, din di în di și din an în an, să respire aceste mirosuri nesuferite?! Este deci lucru firesc când constatăm că arestanții îngrămădiți în închisori strimte îngălbinesc și se înbolnăvesc de atac, că mortalitatea și morbiditatea cresec între soldații siliți a dormi în casarme prea mici în raport cu numărul lor, și că scrofulosa, rachitismul și tuberculosa și caută victimele mai ales printre populațiunea sermană, unde nu arare-ori veți dormind câte 7—10 persoane într'o odăiță de 4—5 pași. Otrăvirea încetă a sângelui, scrofulosa copiilor, anemia (ingălbinierea) fetelor, nedesvoltarea și îngustimea peptului băeților, durerea de cap cronică a femeilor, s'ar putea înlătura în mare parte, dacă am da mai multă atențiune primenirii aerului din locuință spre a'l avea tot d'una curat.

(va urma).

Dr. Octavian Blasiuanu.

PENTRU AGENȚIA NAȚIONALĂ POLITICĂ

Mi se spuse ieri: citește *Voința Națională* de la 12 Iunie și vei vedea până la ce punct decade un „scrib» de la acea fôie.»

Capătaiu acel număr și citii.

Critica, ca să-i dă critică, nu-i însoțită de nici o nutură; nesemnata, neapărat trece sub mărețele auspicii ale oficiului redacțiunii. Și, de... atita murdărie în redacția *națională*, nu prea socotem, nici noi și, poate, nici onor compania... municipală din București.

Ca să stai de vorbă cu surugiul, ai să dai peste redacție, și dând peste redacția națională, ne vom găsi fa față cu politica națională, și de așa silogism mă îngrozesc.....!

E o lepră întregă și numărul ăsta de gazete, cari tot ciocănesc într'una, capul colecțiștilor. Ba unele de ele, *Gazeta Sătenului*, în loc să și cate numai de cultura câmpului, mai reinviază câte puțin, și în satean, simțul demnității, amorțit, de alt-minteri, de vécuri.

Și pentru a atrage o privire gingașe a mai marelui, vre-un corector, stîndu-i de cap culegătorul, căci lipsea după *vestita convențiã consulară*, un spațiu, se agață de *Gazeta Sătenului*. Era indiferent ori-ce număr; și, în pornire nemei, No. 9 An. III.

Șigur, vedend umplutura din *Nationala*,

ai crede în vr'o critică judițioasă, într'o critică care ar fi meritată vr'o semnătură. Autorul *stupidității*, nu a rivnit, se vede la o cinste obștească. Corupt ca și mijlocul în care se află, insultă după paravanul *național*, scuipând puțin, pôte,—de mai are vre-o lécă de simț,—la nemerniciile lumii și la felul mocirlei morale în care trebuie să se tăvălescă, ca să pôta câștiga o atențiune, cu perspectivă, din partea *Camarillei*.

Și în adevăr, nu-i puțin să zărești ochiul *Camarillei* îndreptându-se voios cătră tine! Însă ca să ai acest semn de bună-voință, trebuie să fii într'o corupțiune și destrăbălare morală în adevăr noroioasă.

Camarilla, epitet adoptat de d-l N. Fleva, cu o reflexiune matură, este denumirea cea mai proprie.—Cuvântul de și Spaniol, Francezii l'au împrumutat pentru a înfiera coteria curtizanilor, de pe timpul lui Carol X, și cari avéu o înrăurire absolută, atât asupra afacerilor publice cât și asupra voinței capului statului.

Redacția acestei foi, recunoște un fapt, fapt pe care îl mărturisește: anevoința de a întrebuița tot-d'a-una termeni populari, sau, mai lămurit, trebuința de a nu ne folosi, de cât de termeni românești și în adevăr românești.

A cui e vina însă? Negreșit nu atât a noastră cât a mijlocului social în care ne-am aflat și ne aflăm. În familie, ca și în scôlă, în cărțile naționale ca și în societate, nu ne lovim de cât de scâlciturile limbei. Sunt dar, cea ce e mediul, suntem însă puțin mai îndreptați, căci nu ni se pôte tăgădui, de și cu multe silinți, dar totuși am pășit în tranziție și nu o ducem mai departe cu scâlciatura. Chiar la ómenii mai pătrunși și mai pricepuți în ale limbei, găsim răul ăsta, cu atât mai mult noi vom fi greșiți.

Chiar D-nii de la *Naționala* de ce seriu străinisme, barbarisme, neologisme, dacă nu din greutatea de a scrie corect românește. Ori, în politică merge alt-fel? Ori e buba că: în românește n'ar putea făuri atâtea jocuri de vorbe și frase.

A falsifica pênă și textul scrierei, a arunca în față și erorile de tipar, pentru ca să tragă de pěr o încheere anticipată, e nedemn și rușinos.

În redacția *Voinței Naționale*, în biuroul acestei societăți generale de asigurare mutuală, a căror quasi-tablete, nu le întâlnim de cât numai la funcționarii camarilei, e cu neputință să ne străduim mințea, e virtuală cu totul închipuirea noastră că ar putea să se fi strecurat vre-un om de cinste.

Și-apoi biuroul *naționalei* duce mare grijă de bieții săteni. Are teama să nu fie, ărcum, speculați, căci: cum alt fel ar fi putut vieții atâta timp >Gazeta Sătenului>?

Ori fi sutele și pôte miele de funcționari,

pe care îi jefuiți nu numai cu reținerile etc. ci și cu abonamentele siluite, cari întrețin revista? Doar n'o fi ca la d-vóstră pe acasă!...

Revista noastră se ține cu sudórea noastră. Dar *Camelota* d-vs. cu traiul anelidelor!.....

Y.

Coroșpondența particulară a Gazetei Sătenului

STAREA RECOLTELOR ÎN MEHEDINȚI

T.-Severin 1886 Iunie 23.

Stimate d-le Redactor,

'Mi permit de a vă adresa aceste rânduri, căroră vă rog să bine-voiți a le face loc în precioșă revistă ce dirijați.

Recoltele în general stau bine. Grâul e frumos, afară de unele locuri din împrejurul orașului unde 'l am vădut scurt în paiu și cu spicul ne spornic. Porumbul de și la început părea că suferă din cauza secetei a început să dea în spre bine și promite o recoltă favorabilă. Secara și orđul sunt satisfăcătoare. Secerarea orzului a început de vr'o deuce zile.

Pe aici în tot județul, era o secetă îngrozitoare până pe la sfărșitul lui Maiu când a cădut prima plóe. De atunci a mai plouat în câte-va rënduri, dar a bătut și piatra care în multe localități a adus pagube însemnate, așa la Rogova și în alte comune viile și recoltele au fost distruse aprópe cu desăvărșire.

În apropierea orașului dealurile Trestenicu, Sorgutova, Poroina, Bistrița și chiar Orevița, — cel renumit pentru vinurile sale, — au fost apărute de acéstă mânia naturală așa că se speră róde îmbelșugătoare dacă nu cum-va speranțele cultivatorilor vor fi înșelate tocmai când vor fi aprópe de a se realiza.

La Baia de aramă și prin prejur de asemenea s'a întâmplat consecințe regretabile.

* * *

Anul trecut obținusem producțiuni colosale de țuică ceia ce a făcut că

se vindea chiar și cu 2 lei vadra de două-spre-dece oca, din cari țeranul plătea 55 bani acșizul comunal, ne rămându'i lui, dacă s'ar scade transportul și cheltuelile, nici 80 bani de vadră, dar pentru anul acesta nu vom avea nici de cum țuică, căci chiar în localitățile cele mai bogate în pruni, rodul lipsește și ce amar mai era le a doborât piatra. Sunt însă și unele părți cari promet mult, totuși se prevede lipsă de țuică, și deci nu va fi de mirare când o vom vedea urcându-se la opt lei vadra căci, mulțumită guvernului acesta vitreg, numai tacsele și acșizul sunt doi lei și jumătate, osebit de cele-lalte cheltueli.

În piață carnea e eftină, zarzavaturile însă se vînd cam prea scump. Ast-fel pînă mai deunăzi ciapa veche era un leu chilogramul, iar cea nouă, două fire cinci bani și acesta din cauza secetei ce bîntuia pînă la începutul lui Iunie. De atunci s'au mai eținut dar foarte puțin.

Vitele se vînd fără prețuri: Meii cei mai buni nu costă de cât patru, pînă la 5 lei perechea, ieșii cât de slabi ajung la 6 și 7 lei perechea fiindcă numai pe peile lor se prinde cinci lei, pe când cele de miel nu costă de cât 70—80 bani.

În iarna trecută carnea de vacă era 30—40 bani kilogramul, cea de porc 50 bani și acesta din două cauze: 1) lipsa de nutreț căci costa carul de fân 20—30 lei, și 2-lea) închiderea granițelor Austro-Ungare vitelor noastre sub pretecestul de epizotie. Pînă acum 2-3 luni se cumpărau în piață boi buni de jug câte 20-30 lei cel mult unul și vacile chér cu 10 lei. Acum cu cestiunea tarifului autonom se prevede aceiași stare de lucruri.

Fânul în unele locuri e mai bine, iar într'altele cam slab. De ordinar însă, unde locurile au fost mai jóse, el e bun, iar unde locurile sunt mai înalte și expuse sórelui n'au crescut mai nici-de-cum.

În resumat: *Recoltele în general pro-*

mit mult, viile asemenea, afară de pruni cari nu se bucură de mult rod.

Al D-v. devotat,

Al. C. Vrabcescu.

JUDECATORIILE COMUNALE

Instituțiunea acésta este menită a aduce róde bune, prin faptul că s'a înființat spre a servi ca casă de dreptate mai apropiată pentru sâtenii cari au daraveri—mici—de competența ei, și în adevăr, mult bine 'i ar prinde țeranului, dacă dēnsa ar fi cum trebue să fie; dar experiența a probat contrariul.

Judecătoriiile comunale, așa cum le avem astăzi, sunt defectóse; și iată de ce: în cele mai multe părți jurații sunt aleși din ómeni de rînd, fără știința de carte, plini de viții și cu fruntea pătată.

Dacă ai o judecată la dēnșii, ei în loc să 'ți o pue în cumpăna dreptăței, o pun în balanța tocomelei; cine dă mai mult, acela câștigă. Nu mai spun de pasiuni că ele și aci vin cu tot cortegiul lor de 'și varsă veninul.

Omul acela care are nenorocirea d'a cădea în căpcana lor, este exploatat în modul cel mai infam; când te duci la cărciumă, auđi cu urechile pe justițiabil cum strigă: „Domnule primar! am vr'o nădejde ori nu? încaile să știu că dacă 'mi faceți dreptate să mai dau la bētură, iar de unde nu, să'mi strâng punga.“

— Îți facem, îți facem, răspunde primarul; ce 'ți am făgăduit e sfînt, însă cată de recunóșce, căci de... știi d-ta vorba ceea: o mână spală pe alta și amândouă fața.“

Justițiabilul auđind ast-fel și cređînd că pricina lui e ca și câștigată, dă de bētură juraților pînă 'i satură; și asta cum? pe d'asupra ca fuiorul popei, sau afară din bașcă, cum se dice.

Legiuitorul, în prudența sa, 'și-a închipuit că se pot întēmpla fapte d'a-

stea; de aceea a  is — pare-mi-se — c a jura ii s a fie aleşi dintre fruntaşii satului, dar de fapt nu se urm z  astfel; căci şcim cum se fac alegerile acestea: numai notarul şi primarul şcie. *Urna s raca s a aiba darul cuv ntului, multe lucruri ar spune.*

Eu cred că s'ar rupe firul acestor miserii, dacă pe lângă preşedinte ar fi aleşi ca arbitri preotul şi inv ţatorul; căci nu pot admite că apostolii aceştia ar fi şarlatani, şi dacă excep ii sunt, rog pe cei în drept a le m tura, spre a nu mai exista mişei şi în r ndurile lor; destule burueni rele avem noi în grădina ţerei n stre, a jung .

I. Aristotel.

DIN ȚARĂ

Se şcie că în Bucureşti e un arhiepiscop papişas a cărui aşedare e f rte primejdios  pentru biserica şi na ionalitatea n str  şi nu din punctul de vedere a vr'unei superiorit ti dogmatice a credin ei papişase asupra credin ei ortodoxe a bisericii n stre rom neşti, dar din pricina mijloacelor v dute şi.... *nev dute* de cari dispun catolicii şi jesuiţii acelei biserici. Primejdia e cu at t mai mare cu c t pozi iunea intelectuală şi materială a clerului n stru e aşa de rea.

Nu era d'ajuns că am ajuns în'ast-fel de hal în c t instruc iunea şi creşcerea copilelor n stre să fie  ncredin tat  misionarelor papişase în unele oraşe şi a căror scop »adevărat şi ascuns« e isb nda cauzei papişase. Am ajuns să vedem atac nduse credin a n str  religioasă prin »pastorale« a arhiepiscopului papişas, înscăunat — graţie nep s reii n stre — ch r în capitala ţerei n stre!

Acelor atacuri contra bisericii n stre din Martie d'abea dem a i Mitropolitul nostru a răspuns.

E momentul ca or-cine e român şi  tine la existen a ţerei, precum şi a credincioşilor dogmei bisericii n stre, d'a se g ndi la primejdiele ce ne amerin t  şi d'a nu se face, p te fără voe, instrumentul ascunselor şi-desna ionalisat reilor planuri papişasesci!

Ca urmare a încheerii convențiunii provisorie cu Franca. supra-tacsa de 50% ad valorem asupra cerealelor n stre care intrau în Franca s'a desfiin tat cu începere de la 9

Iunie, produsele rom ne beneficiază de tratamentul na iunii celei mai favorisate.

Nenorocire numai că Camera frances , după sr lucitele discursuri a d-lor M line şi marchisul de Roys, a votat luarea în considera iune a propunerii concern nd suprataxarea cerealelor streine cu 292 voturi contra 230. Cu tóte acestea credem ce cerealele rom ne nu vor suferi, în'acest an, de ac st  supra-taxare de óre-ce de şi Camera frances  a votat argen a cu 287 voturi contra 247, dar— n urmă—după cererea ministrului agriculturii din Franca a trimis unei comisiuni articolul  nt i al proiectului de lege privitor la acea suprataxare şi agenția Havas asigură că acest vot e privit ca o *am nare nedefinită a proiectului*. Dea Dumnezeu!

Deputa ii francesi Camille Dreyfus, Wickersheimer, Clovis Hugues, Rouvier şi Ives Guyot au combătut acel proiect daunător nu numai nouă şi altor ţeri exportat re, dar şi oraşelor din Franca.

La 26 Iunie t n rul deputat Paul Deschanel a apărat în un mod strălucit interesele agricultorilor din Franca; deputatul departamentului Eure-et-Loire a fost combătut de liberul — schimbist Fr. Passy care a strigat: »ceea ce voi numi ti protec iune, eu o numesc opresiunea muncii naționale«!

Aflăm cu plăcere, că mai mulţi fabricanţi din Transilvania s'au hot r t a 'şi stabili fabricile lor în Rom nia.

 n Botoşani perceptorii au pr imit porunci severe a str nge impositele de la săteni. *Vocea Botoşanilor* spune că ţeranii  nbr nciţi gem de ac st  rig re, totul li se sequestr s  şi li se vinde, căci colectiviştilor le trebuie b ni şi unii perceptori au ajuns a lua şi p nza de c meşi a sătenilor.

U  şcire f rte îngrijitóre ne dă »Vocea Botoşanilor« cu ocasiunea instal rei ambulantei militare la monastirea Vorona din 1300 bolnavi, peste 1100 au fost atinşi de b la pe-lagra.»

Precum am spus de at tea-ori ac st  b l   np im nt t re se produce din hrănirea cu porumb stricat.

 re nu trebuie socot i ca »otrăvitori« cei ce dau sătenilor porumb stricat?

Ministerul de interne, găsind nemerit  propunerea consiliului sanitar superior, a trimis o adresă pentru a se însărcina inv ţatorii săteşti, de pl şi, moşele cele din comunele rurale precum şi preo ii a vaccina cu vaccinul

ce li se vor da, fără a le fi permis să recolteze lymphă vaccinală. Medicii primari și veterinarii de județ precum și cei de orașe vor face vaccinal animal și vor elabora un manual asupra vaccinației.

Prefecții din județe au priimit ordine a face ca să se înființeze în fie-care comună, fără întârziere, cimitire în conformitate cu prescripțiile legii.

Citim în *L'Independance Roumaine*: D-l Radian, sub directorul serviciului pușcărielor, a plecat pentru a inspecta penitenciarele de la Pângăreț și Dobrovetz.

C.

DIN LOCALITATE

Din Anvers (Belgia) ni se scrie, cu data de 2 Iuliu st. n., că d-l Ion Orovénu a sfârșit cursul Institutului superior de comerț din Anvers cu succes.

Felicitările noastre concetățenului nostru.

D-l D. Butculescu a trimis d-lui C. C. Datculescu, comisar al Expoziției cooperativelor din țară, din Crișiova, bilete de participare la acea Expoziție și inventarii pentru a se trece obiectele din R.-Sarat.

Personele din orașul și județul R.-Sarat, cari doresc a expune produsele d-lor agricole, industriale etc, pot a se adresa la administrația acestui diar pentru a lua deslușirile necesare și a depune cererile de participare.

Aceste cereri se vor primi până la 15 Iuliu viitor. Producțiile se pot trimite până la 25 August an. c.

Expoziția se va deschide la 16 Septembrie 1886.

Am cerut de mai de multe ori on. Comitet Permanent a distribui subvenția învățătorilor rurali, votată de Consiliul județian de atâta timp.

Nici până-acum, vedem, că d-l Președinte al Comitetului, Lupu Lupescu, cu toate rugăciunile ce 'i am adresat chiar personal pentru această chestiune, n'a voit a 'și împlini această îndatorire.

Onoratul Președinte, acum când 'și a re-luat din nou... frânele... președenției n'ar strica a 'și reaminti această datorie.

Momentul ar fi foarte bun acum când bieții învățători 'și iau vacanța. Sunt mulți din tranșii bolnavi; ar putea a 'și căuta sănăta-tea sdruncinată în nehygienicele localuri de școlă, dar lipsa mijloacelor 'i împedică d'a se

căuta.

Și dacă onoratul președinte al Comitetului e ast-fel de ocupat în cât uită mizeriile învățătorilor sătești precum a uitat făgăduiala dată în ziua de 18 Noemb. 1885, cu ocaziunea inaugurării deschiderii unui nou local de școlă în orașul nostru, d'a clădi în'acastă vară — cu spesele sale — un asemenea local în cea altă parte a orașului (a se vedea *Gazeta Sătenului* No. 20 an II). 'i vom reaminti unui fapt din care va vedea unde a dus mizeria pe un învățător:

»Mai anii trecuți nefericitul și capabilul învățător Gorjan, Bucur Cangiu 'și a curmat singur viața în flăcarea vârstei din cauza bôlei pe care nu avea cu ce să o depărteze.

Negreșit că idea sinuciderei nu cred că se va găsi în capul vr'unui învățător de la noi, dar... iată ce ne scrie unul, făcând aluziune la nepăsarea puternicilor țilei: »...Cei ce ne silesc să imităm și noi pe nefericitul »Bucur, rușinea are să le mănânce obrazul. »Am ajuns să fim mai rău tratați de cât vi-zitii! Ridicați-vă, pentru Dumnezeu, vocea „din nou și astă-dată; nu vă temeți de fulgerele ce vă veți atrage, din nou, pentru „noi; dascălii vă vor bine cuvânta!“

Dea Domnul ca Învățătorul care ne scrie rândurile acestea să nu 'și facă iluziune asupra efectului ce ar produce de astă dată asupra d-lui Lupescu și să nu ridicăm ș'acum vocea în pustiu!

Cât pentru »fulgerele« ce ne vom atrage asupra capetelor noastre, 'l rugăm să nu se sperie; ș'apoi aceste »fulgere« ne sunt atrase de multă vreme!

Deci arătați, pe cât puteți în secret, toate păsurile vóstre; le vom controla și le vom da la ivelă, și fiți siguri că nu vă vom expune pe voi »fulgerelor« acestea, de care— în halul în care ne găsim — voi, în'adever trebuie să vă temeți iubiți învățători.

Reporter.

BULETIN COMERCIAL

In portul Braila s'au făcut în ziua de 2 Iuliu următoarele cumpărări

Marfa	Hecto-litre	Libre	Prețu	Prov.
Porumb	4800	60 $\frac{3}{4}$	7 20	Șlep.
"	380	62 $\frac{1}{2}$	7 20	Magazie
"	2000	58	6 55	"
"	860	58 $\frac{1}{4}$	6 60	"
"	960	60	7	"
"	1400	60 $\frac{1}{4}$	7 05	"
"	2100	60	7	"
cinquantin roș	1500	62 $\frac{1}{2}$	8 10	"
"	2250	63	8	"
"	1400	62 $\frac{3}{4}$	8	"
Rapița	1350	51 $\frac{1}{2}$	11 70	"
"	600	53 $\frac{1}{2}$	12 20	"

MISCELLANEA.

AJUTOR AGRICULTORILOR. În numărul trecut vorbind despre ploile și grindina în Franța arătam mijlocele speciale pentru a se ajuta victimele flagelurilor de asemenea fel. Acum aflăm că Camera franceză a mai votat un credit de un milion pentru a se veni în ajutorul victimelor grindinei și ploilor. Pe lângă acesta Camera a votat din nou rezoluțiunea d'a se rezerva agriculturii franceze cea mai mare parte a furniturilor armatei.

REPARTIȚIUNEA INPOSITELOR ÎN FRANȚA e foarte neegală și nedreptă. Ca și în România agricultorul duce în spinare cele mai multe sarcini; ast-fel:

Agricultura plătește	25 fr.	la 100 de venit.
Proprietatea urbană	17	> > > >
Comerțul și industria	13	> > > „
Muncitorii de toate meșteșugurile	7	> > > >
Proprietatea mișcătoare	4	> > > >

Deci ca și la noi, și poate chér mai puțin ca la noi, proprietatea mobilă (bancherii, speculanții] e cea mai privilegiată. Aceasta nu e drept!

APELE MINERALE DIN ROMANIA. Dupe d-l Doctor în drept și medicină Garoflid, apele minerale cunoscute și analizate până ađi, din țară, se pot clasifica ast-fel:

53 izvoare cu ape sulfuróse. Apele de la Măgura din județul R.-Sarat sunt sulfuróse saline, cu sulfat de magnezie sau carbonat de magnezie. Apele de la Nisipeni jud. R.-Sarat nu sunt încă complect studiate.

37 izvoare cu ape chlorurate. Renumitele ape de la Balta-Albă din jud. R.-Sarat sunt chlorurate sodice simple.

Izvoare bicarbonate muriatice sunt la Slănic, Fântănele (j. Bacău), la Olănești, Căciulata.

Izvoare sulfatate (amare) și feruginoase (bicarbonate sodice feruginoase) se găsesc destule în România, cele mai multe zac în părăsire.

IMPORTUL ȘI EXPORTUL ROMANIEI. După cea din urmă statistică (care e pentru anul 1884) a relațiunelor noastre comerciale cu cele alte state, ele se resumă ast-fel:

Austria: imp. 129.867.296, exp. 70.391.981.
Belgia: imp. 3.801.160, exp. 2.250.666.
Bulgaria: imp. 3.748.510, exp. 5.501.788.
Egipt: imp. 59.032, exp. 70.248.
Elveția: imp. 2.306.306, ex. 934.
Englătara: imp. 58.223.472, exp. 61.782.574.
Franța: imp. 23.804.081, exp. 17.416.870.
Germania: imp. 43.385.145, exp. 833.463.
Grecia: imp. 2.426.268, exp. 1.099.847.
Italia: import. 2.726.442, export. 3.431.768.
Olanda: import. 67.079, export.

4.141.769. *Rasia:* imp. 10.107.380, export. 9.126.363.
Serbia: imp. 651.017, exp. 598.940.
Spania: imp. 9.567, exp. 244.000.
Suedia și Norvegia: imp. 6.874, exp. nul.
Statele Americii: imp. 329.418, exp. nul.
Turcia: imp. 13.468.277, exp. 7.234.331.
 Valórea totală a importului se ridică la lei 294.986.273, al exportului la lei 184.115.542, existând dar o diferență la import de 110.870.731 lei. S'a perceput taxe vamale la import lei 14.958.249, la export; lei 1.617.383.

OȚETUL DE VIN. Oțetul de vin jócă un rol însemnat în alimentațiunea săténului Român și mai cu deosebire, vara, în timpul muncii. Câte-va cuvinte asupra mijlocului d'a avea oțet în tot-d'a-una nu vor fi rėu venite.

Or-ce om póte avea oțet vecinic la casa sa dacă va proceda în modul următor:

A 'și procura un vas în care a stat multă vreme oțet tare care se umple cu vin oțetit sau a 'și umple un burias cu oțet tare, acest vas nu trebuie schimbat ci umplut mereu cu vin și pe cât se ia din el oțetul; nici-o dată însă nu e bine a se așcepta ca să se sfărșescă oțetul din butoiu pentru a 'l umple cu vin.

Butoiul cu oțet trebuie ținut în un local cald unde temperatura să fie de cel puțin 20 grade de căldură. Dacă se voeșce a se transforma repede vinul stricat în oțet temperatura trebuie să fie mai ridicată. Cu cât vinul ce se pune în oțet va fi mai vechiu cu atât oțetul se face mai repede. Vasul în care se face oțet nu trebuie să fie cu totul astupat ci trebuie să aibă 2 deschisături, pentru intrarea și eșirea aerului.

În vasele cu oțet se póte pune și turburėla ce rămăne din vasele golite de vin.

Oțetul dar se póte face foarte eften și lesne și prin urmare e probă de neprevedere când, cei ce fac o mai mare întrebunțare de oțet pentru conserve și alte întrebunțări domestice, ajung să 'și cumpere din tâng oțetul lor și unde, generalmente, se vinde mult mai scump ca vinul obicinuit din țară. Cum prețurile vinurilor nestricate de un an, din țară, nu se urcă de cât la 2 lei e, dar, avantajos a se face în fie-care casă oțet chér din vin bun.

CONTRA FRIGULUI LA PICERE. Că-lătorilor..... în trăsură le degeră, câte-o dată, picerele pe ger. Pentru a se înlătura frigul și degerătura picerelor să se imite:

frumósele femei din St. Petersburg, căror nu le e rușine a 'și înfășura picerele și pulpele pe d'asupra ciorapilor cu obiele de... hârtie ș'apoi a 'și trage cismele. Aerul nu pătrunde și se evită frigul.

Un Econom român.